

Επιχείρηση Harling: Η ανατίναξη της σιδηροδρομικής γέφυρας του Γοργοπόταμου, το 1942.

Ιστοριογράφημα του Peter D. Pawelek

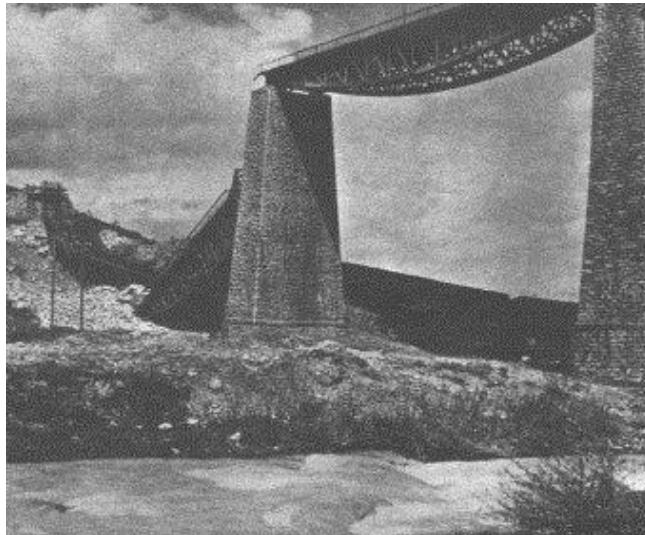

Άλλη μια φορά, με την ευκαιρία της επετείου της ανατίναξης της γέφυρας του Γοργοπόταμου στις 25 Νοεμβρίου 1942, της ιστορικής εκείνης, πρώτης και κορυφαίας κοινής επιχείρησης των δύο, αντιθέτων μεν πολιτικά, αλλά για τον ίδιο σκοπό αγωνιζόμενων Ελληνικών, πατριωτικών, αντιστασιακών οργανώσεων, του Ε.Δ.Ε.Σ. και του Ε.Λ.Α.Σ., αναζητώντας διάφορες πηγές που να καλύπτουν τα γεγονότα εκείνης της περιόδου και της συγκεκριμένης ενέργειας, φτάσαμε σε ένα ακόμη κείμενο, με τίτλο:

Operation Harling: Destruction of the Gorgopotamos Rail Bridge, 1942

(by Peter D. Pawelek).

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να διαβάσουν το άρθρο στα αγγλικά, σε μορφή pdf, κάνοντας κλικ στον παραπάνω τίτλο/link.

Το άρθρο, σε 7 μόνο σελίδες, εμπλουτισμένες με φωτογραφικό υλικό (τόσο των πρωταγωνιστών όσο και της γέφυρας), που συμπληρώνεται με τον κατάλογο των πηγών του συγγραφέα, δίνει συνοπτικά την "εικόνα" της καταστάσεως τον καιρό των γεγονότων, περιγράφει πάντα σε συντομία τα προηγηθέντα της επιχείρησης, τις κρίσιμες ώρες μέχρι να ολοκληρωθεί το σαμποτάζ και τη σημασία και τις συνέπειές του στον ευρύτερο αγώνα των συμμάχων.

Ειδικότερα για τη σημασία της επιχείρησης παρατίθενται και τα παρακάτω σχετικά άρθρα/σχόλια:

Απόσπασμα από το βιβλίο "Τα αληθινά γεγονότα στον Γοργοπόταμο" του Θέμη Μαρίνου, Παλαίμαχου του Β' Π.Π., Συνδέσμου του Στρατηγείου Μέσης Ανατολής, Προέδρου της Εταιρείας Μελέτης Ελληνικής Ιστορίας.

"...Λέγεται ότι με την καταστροφή της γέφυρας Γοργοποτάμου διεκόπη ο ανεφοδιασμός του Ρόμμελ στη Βόρειο Αφρική, συμβάλλοντας πολύ στην προέλαση των Συμμάχων. Αυτός ήταν ο σκοπός για τον οποίο είχε σχεδιασθεί η Επιχείρηση, όμως λόγω αποφυγής συνεργασίας του ΕΛΑΣ με τους Συμμάχους επί τέσσερις εβδομάδες, καθυστέρησε υπέρμετρα η εκτέλεσή της, οπότε ήταν πλέον πολύ αργά διότι ο εχθρός είχε ήδη απωθηθεί πέρα από τη Βεγγάζη και δεν τον εξυπηρετούσε η οδός ανεφοδιασμού μέσω Ελλάδος.

Το ότι η Επιχείρηση Γοργοποτάμου προσέλαβε πράγματι τεράστια σημασία και είχε μεγίστη δημοσιότητα οφείλεται στις ευρύτερες θετικές επιπτώσεις που είχε στον αντιστασιακό αγώνα, ιδίως ψυχολογικές. Αναπτέρωσε το ηθικό των αγωνιστών κι ενίσχυσε τη μαχητικότητα και αποφασιστικότητά τους κι έδωσε κουράγιο στους άμαχους, όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά σε ολόκληρη την Ευρώπη. Ήταν η πρώτη μείζων επιχείρηση "σαμποτάζ" του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και δη σε συνεργασία των Συμμάχων με αντάρτες. Επιπλέον, ενεθάρρυνε τους Συμμάχους για ευρύτερη ένοπλη δραστηριοποίησή τους πίσω από τις γραμμές του εχθρού. Ο Γοργοπόταμος έγινε το σύμβολο της αντιστάσεως των υπόδουλων λαών για ελευθερία και δημοκρατία. Ειδικότερα για τους Έλληνες, απέδειξε για μία ακόμα φορά πως ενωμένοι μπορούν να θαυματοουργήσουν, όπως στο Αλβανικό Μέτωπο, κάτι που δυστυχώς ξεχάστηκε γρήγορα λόγω των εγκληματικών πολιτικών παρεμβάσεων των γνωστών δογματικών κύκλων, οι οποίες είχαν καταστροφικές συνέπειες για τη χώρα μας."

...Και αλλαχού, με παραπομπές στις πρωτότυπες πηγές:

"...Για τη στρατιωτική σημασία που είχε η ανατίναξη της γέφυρας του Γοργοπόταμου, έχουν γραφεί πολλά.

"Ήταν πολύ σημαντικό - αναφέρει Ο Ε. Μάγιερς **(1)**- να παρεμποδίσουμε με κάθε τρόπο τις προσπάθειες του εχθρού να ενισχύσει τις βάσεις του κατά μήκος της βορειοαφρικανικής ακτής, φέρνοντας προμήθειες διά θαλάσσης από τη Νότια Ευρώπη".

Αλλά και οι Γερμανοί σε απόρρητη επίσημη έκθεσή τους, που συντάχθηκαν στις 9/4/1943 επιτελείς του ειδικού γραφείου Αϊνς Τσε της Θεσσαλονίκης θεωρούσαν τα σαμποτάζ των ανταρτών και ειδικά την ανατίναξη της γέφυρας του Γοργοπόταμου, ενέργειες "με σκοπό να παρεμποδίσουν την ομαλή λειτουργία της επιμελητείας και τις ενισχύσεις προς το γερμανικό εκστρατευτικό σώμα στη Βόρεια Αφρική από τις στρατοπεδευμένες στην Ελλάδα γερμανικές στρατιωτικές δυνάμεις" **(2)**.

Την αντίθετη ακριβώς άποψη διατυπώνει ο Χ. Φλάισερ: "Σχεδόν σε κάθε σχετικό βιβλίο- γράφει**(3)**- συναντά κανείς τον στερεότυπο ισχυρισμό, ότι η ανατίναξη της γέφυρας του Γοργοπόταμου παρέλυσε την κύρια γραμμή εφοδιασμού του Ρόμελ για έξι αποφασιστικές εβδομάδες ή μάλιστα ότι σταμάτησε τον ίδιο στην "πορεία του για την Αλεξάνδρεια". Στην πραγματικότητα η προέλαση του Ρόμελ είχε καθηλωθεί μήνες ενωρίτερα. Στις 25/11 η συμμαχική αντεπίθεση είχε ήδη επιτύχει την ανάκτηση ολόκληρης της Κυρηναϊκής, το Αφρική Κορ του Ρόμελ είχε εκτοπιστεί ως την Ελ Αγκάιλα, τόσο μακριά δυτικά, ώστε ο εφοδιασμός μέσω της Ελλάδας δεν παίζει πλέον ρόλο.

Ο ίδιος ο Χίτλερ εκφράζει στις 18/12/42, τη λύπη του για το "πόσο δυσάρεστη" ήταν η ανατίναξη της γέφυρας -αλλά μόνο σε ό,τι αφορούσε τον εφοδιασμό των στρατευμάτων στην Ελλάδα". Την ίδια άποψη με τον Φλάισερ, με παρόμοια επιχειρήματα, υποστηρίζει και ο Σ. Γρηγοριάδης**(4)**.

Μπορούμε, επομένως να συμπεράνουμε πως και αν ακόμη η επιχείρηση σχεδιάστηκε για να δημιουργήσει προβλήματα στο Ρόμελ, τελικά δεν μπόρεσε να εξυπηρετήσει έναν τέτοιο σκοπό. Όμως, αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις δολιοφθοράς του Β' Παγκόσμιου Πολέμου, και υπήρξε ένα γεγονός σπουδαίας σημασίας για τον αγώνα του ελληνικού λαού κατά της τριπλής (γερμανικής, ιταλικής και βουλγαρικής) κατοχής, διότι αναπτέρωσε το ηθικό των απλών ανθρώπων, εξύψωσε το γόητρο των αντιστασιακών οργανώσεων και συνέβαλε στη μαζικοποίησή τους.

Παραπομπές:

- **(1)** Ε. Μάγιερς: "Η Ελληνική Περιπλοκή", εκδόσεις "Εξάντας", σελ. 15
- **(2)** Β. Μαθιόπουλου: "Η ελληνική αντίσταση και οι σύμμαχοι", εκδόσεις "Παπαζήση", σελ. 149
- **(3)** Χ. Φλάισερ: "Στέμμα και Σβάστικα", εκδόσεις "Παπαζήση", τόμος Α', σελ. 236
- **(4)** Σ. Γρηγοριάδης: "Συνοπτική ιστορία της Εθνικής Αντίστασης", εκδόσεις Κ. Κατόπουλος, σελ. 174